

активи», де згідно з п. 63 «внутрішньо генеровані бренди не слід визнавати нематеріальними активами, оскільки витрати на їхнє створення / розвиток не можна відокремити від витрат на розвиток бізнесу загалом» [3]. Оскільки метою створення власної торгової марки є успішне просування товарів і послуг на ринку, то витрати понесені в процесі її створення відображають у складі витрат на збут (рахунок 93).

З метою подання достовірної інформації управлінському персоналу про вартість торговельної марки у випадку її створення, рекомендуємо підприємствам додати до 93 рахунку «Витрати на збут» аналітичні рахунки: 931 «Витрати на створення торгової марки; 932 «Витрати на дослідження ринку збуту»; 933 «Інші витрати на рекламу».

Отже, торговельна марка відіграє важливу роль в господарюванні підприємства, оскільки вона допомагає виділити фірму з переліку інших фірм. Важливим принципом створення ефективної системи бухгалтерського обліку торговельних марок є достовірність показників пов'язаних із формуванням і використанням торговельних марок і повнота її висвітлення на рахунках обліку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. П (С)БО №8 «Нематеріальні активи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 р. № 242 зі змінами і доповненнями.
2. Наказ Міністерства фінансів України №1327 Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку нематеріальних активів від 16.11.2009, зі змінами та доповненнями.
3. МСБО 38 «Нематеріальні активи» від 01.01.2012, зі змінами і доповненнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_050 (дата звернення: 15.05.2019).

**Каляндрук Христина Володимирівна, студентка 4 курсу,
Фурса Тетяна Петрівна, к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів та обліку**

ПОДАТКОВІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Суттєві зміни в глобальному середовищі зумовили нові вимоги до якості людського капіталу, спричинили значні структурні зрушення в компетенціях, головними з котрих стали знання та спроможність до новаторства.

Для України новітня економічна реальність викликана рядом чинників, реагування на котрі визначатиме майбутнє соціально-економічного розвитку країни. Важкі фінансові обставини супроводжуються значними бюджетними обмеженнями щодо підтримки освітньої галузі. Тому потрібні нові підходи як до моделі фінансування, так і до забезпечення умов у приватному секторі для зростання частки недержавних коштів у фінансовому забезпеченні закладів освіти.

Модель фінансування освіти та науки, що функціонувала в країні до останнього часу, ґрунтувалася на історичному досвіді та не включала тенденцій сучасного світу й прогресивних технологій, обмежуючи автономію освітніх закладів. Здійснення реформ у сфері освіти спричинило трансформацію фінансового забезпечення даних закладів у країні, посилення їх зв'язку з

господарськими процесами, формування стимулів для зросту частки недержавних засобів у їх фінансуванні.

Законодавчі зміни, впроваджені у 2015 – 2017 рр., сприяли вдосконаленню нормативно-правового забезпечення у галузі освіти, але не створили необхідних умов для залучення інвестицій і недержавних джерел фінансування в освітню сферу. Через бюджетні обмеження лишаються неврегульованими питання податкового стимулювання розвитку людського капіталу в Україні.

Інвестиції в освітню галузь й підвищення кваліфікації є головним фактором економічного розвитку, що проявляється як на мікро-, так і на макрорівні. Збільшення фінансування освіти на 1 % спричиняє зростання ВВП країни на 0,35 % [1]. Це зумовлюється зниженням рівня безробіття, підвищенням добробуту та іншими позитивними змінами.

Бюджетні обмеження в частині фінансування освітньої сфери можуть бути частково нівельовані методом збільшення частки недержавних джерел фінансування освіти та посилення значення податкових пільг у забезпеченні попиту на освітні послуги.

Податкові пільги можуть бути важливим чинником формування, доповнення і структурування освітньої політики за рахунок цільової спрямованості, великої аудиторії та простоти застосування. Вони є дієвим знаряддям державної підтримки освіти, оскільки впливають на рівень витрат індивідів та суб'єктів господарювання на освітні послуги і мають здатність формувати пропозицію й попит на висококваліфікованих працівників. Зменшення граничної межі витрат на освіту (через зниження суми фактично сплачуваного податку) сприятиме створенню умов для попиту на неї. У такий спосіб, податкова система може відігравати помітнішу роль у зниженні витрат на освіту і навчання [2].

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» від 01.07.2014 передбачає надання державної підтримки освітній галузі у вигляді податкових пільг, що є важливим інструментом допомоги, спрямованим на вирішення загальнонаціональних проблем розвитку. Основними податками, які можуть вплинути на операторів освітньої сфери та споживачів їхніх послуг, є податок на прибуток, податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб, акцизний податок, податок на майно [3].

У багатьох розвинутих країнах податкові пільги для цілей обліку та оцінювання класифікуються як податкові витрати. Така концепція поширена в бюджетному процесі країн – членів ОЕСР. Лідерами за кількістю й обсягами освітніх податкових пільг серед таких країн є США, Канада та Південна Корея. Вартість навчання в цих країнах доволі висока, але й перелік податкових пільг, якими можуть скористатися особи, є досить широким. Спільною рисою країн – лідерів за рівнем витрат на фінансування вищої освіти – є значна частка приватних джерел фінансування, котра в середньому по ОЕСР становить 21 % від загальних витрат на фінансування вищої освіти та 0,7 % ВВП [4;5].

Податкові інструменти, що мають вплив на споживачів освітніх послуг, в українському законодавстві є аналогічні тим, що широко застосовуються у світовій практиці. Особи, які здобувають вищу освіту, або члени їхньої сім'ї

при сплаті ПДФО мають можливість включати в податкову знижку суму коштів, сплачених ними на користь професійно-технічних і вітчизняних вищих навчальних закладів для компенсації вартості здобуття освіти [6]. Відповідно до даних Державної фіскальної служби України, задекларовані суми витрат щодо утримання цього виду пільги, у 2013 р. становили більше 1,5 млрд грн, або 0,11 % ВВП. Проте у наступні роки відслідковується чітка тенденція скорочення надання податкової знижки щодо витрат на освіту (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка надання податкової знижки на освіту в Україні

Показник	2013	2014	2015	2016	2017
Задекларовані суми витрат, млрд. грн	1 672,27	1 069,87	938,96	876,31	884,87
% ВВП	0,11	0,07	0,05	0,04	0,03

Складено за даними Державної фіскальної служби України, 2018 р

Головними причинами такої ситуації є: малий рівень нагромадження домогосподарствами капіталу, що не дає змоги формувати попит на освітні послуги, а також велика пропозиція навчальних послуг за межами країни для індивідів, котрі мають такі нагромадження та на яких податкова знижка не поширюється.

Чинна в Україні податкова знижка з ПДФО стосується тільки компенсації вартості здобуття професійно-технічної та вищої освіти. Цей інструмент не поширюється на витрати домогосподарств на оплату приватних і комунальних дитячих садків, шкіл і підвищення кваліфікації, що є суттєвим недоліком у системі стимулювання використання послуг закладів освіти різних ступенів акредитації.

Тому важливим питанням є поширення пільг з ПДФО на всі рівні освітньої галузі, включно з підвищенням кваліфікації протягом життя. Більше того, зацікавленість держави у створенні висококваліфікованих трудових ресурсів сприяє не лише добробуту окремих осіб, а й забезпечення конкурентних переваг на основі людського капіталу і подолання бідності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *d'Aveni R. Hypercompetition: Managing the Dynamics of Strategic Maneuvering. N.Y.: The Free Press, 1994. 423p.*
2. *Using tax incentives to promote education and training / CEDEFOP. URL: https://www.cedefop.europa.eu/files_en.pdf*
3. *Про державну допомогу суб'єктам господарювання: закон України. Відомості Верховної Ради. 2014. № 34. Ст. 1173. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1555-18?nreg=1555-18&find=1&text=%F4%ee&f0&ec&x=0&y=0>.*
4. *Concepts, Estimates and Evaluation 2017: 2017 Report in Federal Tax Expenditures / Department of Finance of Canada. URL: <https://www.fin.gc.ca/taxexp-depfisc/2017/taxexp1702-eng.asp>.*
5. *How Governments Support Higher Education through Tax Code. Federal and State tax provisions aim to reduce costs for students and families. A report from the PEW charitable trusts. 2017 February 1. URL: <http://www.pewtrusts.org/~media/assets/2017/02/how-governments-support-higher-education-through-tax-code.pdf>*